

Koldingbogen

ÅRSTAL: 2017

FORFATTER: Mette Tanggaard Jessen

TITEL: Stjernestunder – teaterlivet i Kolding

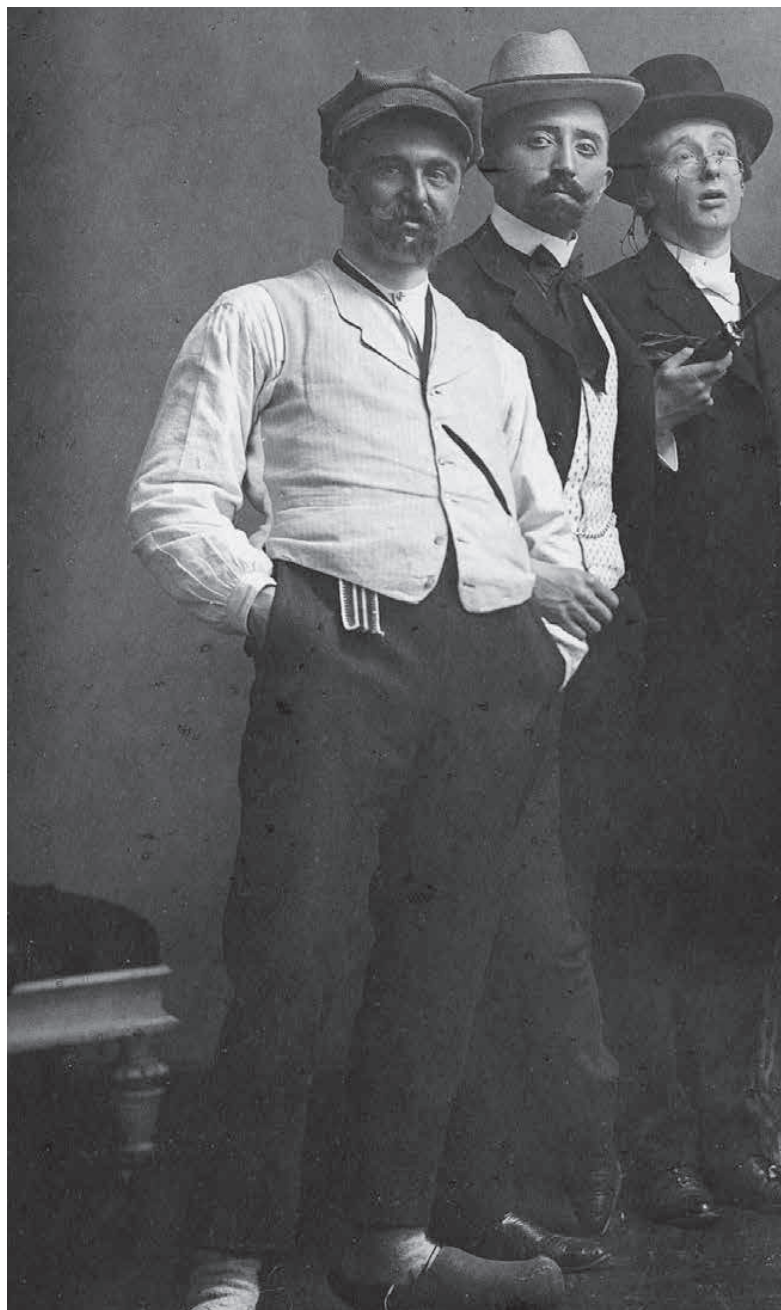
KORT RESUME: Kolding har og har haft et rigt teaterliv, der har været præget af foreninger, selskaber og ensembler. Denne artikel fortæller historien om disse.

Stjernestunder – teaterlivet i Kolding

Mette Marianne Tanggaard Jessen

I Kolding har vi kilder til teaterforestillinger helt tilbage til 1600-tallet, og teatret har underholdt mennesker i årtusinder, alligevel har velfærdssamfundet sat sit præg på, hvilke muligheder vi har for at gå i teatret. Det har skabt mulighed for opførelsen af nye teaterlokaler og mulighed for at understøtte kunsten. Teaterlivet i Kolding har både været præget af turnéteater, teaterforeninger, dramatiske selskaber og egne ensembler. Fælles for dem alle er, at de har underholdt byens borgere igennem generationer.

Kolding dramatiske Selskab.
Fotograf: Valdemar Olsen.

Teaterhistorie i Kolding

Teaterlivet i Kolding har levet en ombrust tilværelse. Kolding er ikke en af de byer, der har et smukt gammelt teater, hvor man i over 100 år har kunnet sidde og kigge på den samme scene, som ens bedste eller oldeforældre gjorde det. I dag ligger Kolding Teater udenfor centrum, og selvom man kalder det et teater, er det et sted, der kan danne ramme om mange forskellige typer arrangementer. Da det blev bygget, kaldte man det således også et kongres- og kulturhus. Inden teateret stod færdig i 1991, havde man set teater i blandt andet Alhambra og Sans Souci/Industrien, mens opera og større forestillinger havde fundet sted i nogle af Koldings sportshaller.

Også Koldinghus har flere gange dannet baggrund for teateroptrædener, for eksempel da man i 1911 opsatte Holger Drachmanns *Dansen paa Koldinghus*. Dramaet udspringer af et gammelt sagn om en ung kvinde, Christine datter af lensmand Jørgen Rosenkrands. Hun afviste tre bejlere, og snart fandt hendes far ud af hvorfor. Hun havde en kærlighedsaffære med en ung håndværkersvend. Hendes far fik ham prompte henrettet, halshugget midt i slotsgården, Christine så til fra et vindue i slottet. Tre dage senere, da man afholdte et bal til ære for Christian III, der ankom til slottet, dansede de tre bejlere hende til døde, i nogle udgaver af sagnet skulle Jørgen Rosenkrands selv have myrdet sin datter under dansen. Historien har nok ikke meget med virkeligheden at gøre, da Jørgen Rosenkrands på dette tidspunkt ingen datter havde, han var endda ungtkarl, men historien er god, og det må Holger

Drachmann jo også have syntes. Forestillingen havde premiere i 1896, og det var altså i 1911, at koldingenserne kunne se forestillingen på selve Koldinghus. Midt i ruinen sad de mange publikummer og blev henført til fjerne tider i de stemningsfyldte omgivelser. Det må have været noget af en oplevelse, at sidde inde midt i slotsruinen og se sagnet blive udspillet for øjnene af en.

Før 1800-tallet var det i rådhusalen, at man kunne opleve teater og gøgl. I 1633 skulle en gøgler således have givet en daler i leje for rådhusalen, i 1700-tallet fortælles det, at en tysk trup lejede rådhusalen til såkaldt *Pickelherring*, en *pickelherring* var en form for klovn eller nar, som finder sin oprindelse i 1600-tallet og findes primært i den engelske og tyske teatertradition. I 1727 betalte "en Person, der agerede paa Raadhuset med en Hest" tre mark for at leje rådhusalen, det har måske været en form for cirkusforestilling, idet personen medbragte og optrådte med en hest.

Den første samtidige kilde, der omtaler en teatersal i Kolding er fra 1815. Her nævnes, at der dengang var en teatersal i Brandorffs Gård. Kilden omtaler salen i forbindelse med fejringen af Frederik VI's kroning, hvor man mødtes i salen efter en højtidelighed i kirken. Teatersalen i Brandorffs Gård har dog ikke altid været lige godt bygget. Det fortælles, at i 1847, samme år som Brandorff overtog gården, var der nær sket en ulykke i netop teatersalen. Klubbens teatersal skulle bruges til Børnebal, og der var dækket op i salen til spisning, da Brandorff

Brandorffs Gård, hvor man gik i teatret.
Illustration: Ludvig Thomsen.

stod indenfor døren for at se på den opdækkede sal, hørte han en underlig knagen i bygningen. Han nåede lige akkurat at træde tilbage gennem døren, inden salens loft brasede sammen, og borde, stole og service blev knust og slået itu, alt med undtagelse af én enkelt tallerken. Årsagen skulle findes i, at loftet ovenover salen fungerede som kornmagasin, hvor købmand N.W. Bastrup tilsyneladende må have dynget mere korn op, end loftet kunne holde til. Brandorff fik opført en ny teatersal "*Salens længde var omtrent 30 Alen, Bredden 16, Højden 7*", og der var plads til cirka 350 tilskuere. I loftet over tilskuerækkerne var en stor sukkertønde, som man kunne hejse en lysekrone op i, så lyset blev dæmpet, det er svært at forestille sig, hvordan det må have set ud. Kolding fik endnu engang en ny teatersal efter 1857, da man i klubben Enigheden fik sig en scene, det fortælles, at de købte scenedekorationerne af Brandorff. Denne scene var i brug indtil 1889, da man solgte bygningen, og den del, hvor teatersa-

len havde hjemme, blev nedbrudt. Dengang havde mange forskellige klubber til huse i bygninger i centrum af Kolding. I samme bygning som Enigheden var der blandt andet også Kolding Klub, som var for de finere borgere og Industriforeningens Klub.

En tur i teatret er i dag ikke helt det samme, som det var i svundne tider, dengang var en tur i teatret ikke kun lig med en forestilling, nej tidligere var teaterforestillinger ofte efterfulgt af mad og dans. Det var en 'helaftensforestilling' med alt, hvad der dertil hørte. Ofte så man heller ikke 'bare' ét teaterstykke, i stedet spillede man for eksempel to vaudeviller eller et enkelt drama efterfulgt af forskellige læsninger fra skuespillerne, eller endda et foredrag. For os, der aldrig har oplevet sådanne aftener, men som i stedet er vant til, at man sidder et par timer i teatersalens mørke kun efterfulgt af turen hjem, er det en lidt sjov tanke. Dans eller bal efter en forestilling var ofte noget, der foregik i forbindelse med de forskellige klubber i Kolding.

Det har ikke kun været turnéteater, der slog sine folder i Kolding, her har vi også haft revy, og amatørteater eller dilettantforestillinger har haft stor interesse. Tidligere var teatret måske nok for alle, men mange forestillinger kunne man kun købe billet til, hvis man var medlem af en forening. I dag har man også stadig fortrinsret til billetter på Kolding Teater, hvis man er medlem af Kolding Teaterforening, men det er dog muligt for alle at købe en billet. Kolding har ligesom så mange andre byer været flittigt besøgt af turnéteater. Siden

1970'erne har det været Kolding Teaterforening, der har stået for at skaffe og sælge de mange forestillinger, men inden da var der også ofte store stjerner i Kolding.

I dag hører vi ofte om de store pop- og rockstjerner, hvis koncerter bliver udsolgt efter få timer eller sågar minutter, men det er sandelig ikke noget, der kun hører nutiden til. I 1946 kunne aviserne i Kolding således rapportere, at koncerten på Alhambra med Hans Kurt og Else Marie blev udsolgt på kun 50 minutter. Billetsalget startede klokken otte i V. Schæffers Boghandel. Samme koncert havde Hans Kurt og Else Marie ifølge avisen haft stor succes med i København, da de havde udsolgt hele 14 gange i Odd Fellow Palæet med plads til 1600 publikummer. Således ikke så underligt, at man i Kolding også var på mærkerne, da billetterne blev frigivet. Koncerten skulle afholdes den 18. november, men man måtte aflyse på dagen og flytte *Operette-Cavalcaden* til den 29. november, da Else Marie mistede sin far kort forinden.

Det har været et større arbejde at planlægge billetsalget fra V. Schæffers Boghandel. Reglerne for billetsalg kan man finde i hans brev til bestyrelsen for Foreningen af Haandværkere og Industridrivende i Kolding. Her forklares i detaljer, hvordan billetsalget skulle forløbe. Klokken 7.30 (præcis) blev de ventende lukket ind i forretningen, indtil billetsalget startede klokken 8.00. De fremmødte fik udleveret et nummer, så man havde styr på rækkefølgen. Klokken 8.00 åbnede man også op for telefonerne, han

Programmet til *Operette Cavalcaden* med Else Marie og Hans Kurt. Illustration: Det Danske Filminstitut.

forklarer: "Præcis Kl.8 kommer Telefoncentralen med Opringning paa begge mine Telefoner (ved de store "Tilløbsstykker", hvor der er Run paa Billetterne, ofte

med *Il-Ekspres- eller Ekspressamtaler*), hvor to Ekspedienter staar parat til at modtage Ordre. – I samme Øjeblik gaar Salgsplanen til Disken og Ekspeditionen af de fremmødte tager sin Begyndelse i den Rækkefølge, Numrene udviser." Else Marie og Hans Kurt har bestemt været et af disse tilløbsstykker, deres navne står således markeret på et af disse breve fra V. Schæffer.

Kolding dramatiske Selskab og Kolding Teaterselskab

Kolding Klub var i slutningen af 1800-tallet dér, hvor borgerskabets forlystelseliv foregik, iblandt klubbens medlemmer viste der sig at være en del teaterinteresserede, og de gik i 1889 sammen om planerne om et dramatisk selskab. Den 24. april 1889 grundlagde man således Kolding dramatiske Selskab. Det var tandlæge A.M.G. Friis, rektor Sigurd Müller, jernbaneassistent Martin Buch, bankassistent Conrad Andersen, redaktionssekretær Kjeldsen og fuldmægtig Nicolai Schjørring, der stod bag. I begyndelsen mødtes medlemmerne til læseaftener i Dameværelset i Industriforeningen, dengang spillede de endnu ikke komedie, men læste højt af dramaer, hvor de først fordelte rollerne. Den første egentlige generalforsamling fandt sted den 7. november 1889, og herefter var der ikke længere kun aktive medlemmer i selskabet, men også passive aktører.

Den 12. oktober 1889 var det Kolding dramatiske Selskab, der var med til at indvie det nye Kolding Teater, der havde til huse i Jernbanegade. På

Billetter til forestillinger i Kolding igennem årene, billetterne har V. Schæffer gemt.

programmet stod der *Ambrosius* og *Barn i Kirke*, de spillede for en helt udsolgt sal, så man må sige, at det var en succes.

Kolding dramatiske Selskab i 1914.
Forestillingen *Den kære Familie*, lystspil i 3 Akter.
Fotograf: Atelier Central.

I 1891 opsatte man en forestilling med det formål at indsamle penge til udstyr og dekoration til teatret. Men opbakningen manglede, og man endte med et lille overskud på 14 kr., det blev senere nævnt i en sang til selskabets 25 års jubilæum i 1914 *"Man spillede for ny Dekorationer, / men skønt man gav af Stykker hele tre, / i Kassen kom der bare lumpne 14 Kroner. / Mon her ej var en Virksomhed for "D.N.T." "*

Dilletant- eller amatørteatret synes at have haft god grobund i Kolding, da man ikke havde så god en teatersal, efter sigende var det derfor, at man i en længere periode ofte blev sprunget over, når turnerende teatertrupper planlagde deres ruter rundt om i landet. Når de professionelle ikke ville komme, måtte man jo selv skabe den gode teaterånd. Kolding dramatiske Selskab varede dog ikke ved. Efter selskabet havde ligget i dvale i en årrække, forsøgte man atter at stable en forestilling på benene, desværre kom der kun 12 tilskuere, og man nedlagde atter selskabet. I stedet meldte P.A. Nielsen sig på banen, han var født i København og havde altid ønsket sig at blive skuespiller, hans forældre havde dog overtalt ham til først at have et rigtigt erhverv, så han arbejdede først i ekviperingsbranchen. Herefter begyndte han at spille skuespil, han havde endda småroller i Paris, hvor han opholdt sig i 1922-23 og igen i 1925-26. I 1935 var det dog slut med det professionelle skuespil, og han blev i stedet reklamechef indenfor salg af kjoler og parfume og slog sig ned i Kolding. Den 5. januar 1939 samlede P.A. Nielsen en kreds til møde på Hotel Royal, hvor man blev enige om at stifte Kolding Teaterselskab. Besty-

relsen bestod i første omgang af P.A. Nielsen, arkitekt Aage Kjellerup, postassistent H.H. Nielsen og reklamechef Aage Jacobsen. I den stiftende periode medvirkede også ekspedient Løkke Andersen, assurantør Evald Andersen og disponent A. Andersen. Man vedtog, at der var to slags medlemmer af den nye forening: Aktive og passive. De aktive medlemmer var for eksempel med som skuespillere, skabte dekorationer, lavede lys og lyd, hjalp med rekvisitter, kostumer og så videre. De passive medlemmer betalte et mindre kontingent, og så havde de mod betaling af entre ret til at se forestillingerne, og selvfølgelig og måske allervigtigst havde de også ret til at deltage i de efterfølgende baller. Den første forestilling fandt sted i teatersalen i Industriforeningen, den blev også kaldet Kolding Teater, da det var her, at den bedste teatersal befandt sig på dette tidspunkt.

Da Kolding dramatiske Selskab stadig eksisterede blev der også afholdt baller, og når man i dag ser på de smukt tegnede og trykte programmer med balkort og menu, så kan man nemt drømme sig tilbage til fjerne tider med kvinder dansende rundt i smukke kjoler. Det var en anden tid, hvor en tur i teatret også bød på sen middag og dans til langt ud på natten.

Kolding Teaterselskabs baller må også have været noget af et tilløbsstykke, det fortælles i hvert fald, at man under Anden Verdenskrig mellem 1942 og 1943 fik problemer med politiet. For at deltage i ballerne, skulle man jo være medlem af foreningen, og dette valgte politimesteren Georg Kleberg en aften

Kolding dramatiske Selskab. Fotograf: Ukendt.

Program til Kolding dramatiske Selskabs Stiftelsesfest.

at undersøge nærmere. Politiet mødte derfor op til et af Kolding Teaterselskabs baller for at tjekke, om alle de deltagende nu også var medlemmer. P.A. Nielsen var ikke glad, for man havde netop gjort meget for, at det kun var medlemmer, der var med. Man havde derfor både næstformanden og to kontrollører stående foran indgangen, så ingen kunne snige sig ind. Overbetjent Christensen, der var til stede, krævede af P.A. Nielsen, at han skulle se medlemsprotokollen, og da P.A. Nielsen ikke ville overgive den uden en kendelse, hev overbetjenten protokollen ud af P.A. Nielsens hænder og forlod stedet med den. Det skulle så vise sig, at der faktisk havde været en seks-syv tilstede, som enten ikke havde medlemskortet med, eller som slet ikke var medlem. Det resulterede i noget af en sag, da P.A. Nielsen nægtede at betale en bøde. Senere blev der rejst en sag vedrørende de passive medlemmers kontingent, det var nemlig siden begyndelsen blevet sat ned til kun 1 kr., og en dommerfuldmægtig Valentiner Brandt fandt, at det var så lavt, at alle kunne være med, og at selskabets karakter af forening derfor var illusorisk. Foreningen skulle dog også på dette tidspunkt have haft hele 1000 passive medlemmer. Foreningen blev idømt en bøde på 200 kr. De skulle desuden betale 500 kr. for udgiften til retssagen. Dette blev enden på Kolding Teaterforening, der blev opløst den 4. december 1945, da man ikke havde råd til at fortsætte. Flere af bestyrelsesmedlemmerne var dog med, da man stiftede Sydjydsk Amatørteater, der blev en afløser for Kolding Teaterselskab.

Amatørteater i Kolding har altså haft svingende succes, i de sidste mange år er det dog gået godt for amatørteatret med de årlige festspil i blandt andet Geografisk Have og med Dronning Dorothea Teatret. Det koldingensiske amatørteater har således også været med til at fostre stjerner som Stig Rossen, Anders W. Berthelsen og Rasmus Bjerg, der alle har medvirket i amatørteater i Kolding, de har for eksempel alle stået på scenen i den traditionsrige forestilling *Nøddebo Præstegård*. Hvor amatørteatret måske tidligere primært var en hobby, kan det også være med til at udklække nye stjerner.

Kolding Teater

Det blev tidligere nævnt, at man i mange år (specielt i 1800-tallet) havde manglet et ordentligt teater i Kolding. I 1900-tallet var det primært lokaler i Industrien / Sans Souci eller på Alhambra, som fungerede som teatersale. Der havde dog i en årrække været snak om et nyt teater i Kolding, og i 1991 kunne man endelig åbne dørene for Kolding Teater. Den 12. januar 1991 klippede man snoren til det store nye teater, der kom til at ligge i sammenhæng med Hotel Scanticon. Det nye kongres- og kulturhus' åbning blev markeret med en hel uge fyldt med arrangementer. Man forventede inden åbningen, at 40.000 mennesker ville deltage, heraf var 7.000 skoleelever, for man havde nemlig valgt at invitere alle 1.-7. klasser i Kolding i teatret i løbet af ugen. Antallet blev dog vist lidt mindre, men man havde alligevel et godt fremmøde, da man den 12. januar klokken 13.00 slog dørene op til den officielle åbning. Der var åbent hus med kaffe, sodavand samt

Indvielse af Kolding Teater. Fotograf: Ukendt.

musik og underholdning for hele familien. Da teatret åbnede i 1991 var det med to sale, hvor den store sal kunne rumme mellem 756 til 1200 gæster alt efter opstilling, og den lille amfiscene kunne rumme 146 pladser. Kolding Teater var banebrydende på den måde, at da man byggede sammen med Scanticon, var det et tæt samarbejde mellem det offentlige og det private.

Man forventede inden åbningen, at Kolding Teater ville blive centrum for kulturlivet i det sydjyske, hvor man blandt andet forventede store teaterforestillinger, opera samt internationale koncerter. I dag er der både teater og musik i teatret i Kolding, men et centrum for sydjysk kultur er det jo desværre ikke blevet. Kolding Kommune stod ikke direkte bag, da man byggede teatret, i stedet var det besluttet at støtte projektet og leje sig ind, så kommunen havde råderet over begge sale 100 dage om året. Det var noget som borgmester Per Bødker Andersen den-

gang sagde, at man havde valgt på baggrund af undersøgelser af kulturlivet i Kolding i 1980'erne. Det blev således gratis for de, der allerede benyttede sig af kommunens lokaler til arrangementer at flytte til teatersalene i stedet. Kolding Kommune havde fra starten bundet sig til en lejeperiode på 20 år, hvilket ville komme til at koste i omegnen af 180 millioner kr.

I dag vil man nok kalde teatrets udsmykning 90'eragtig, for det var ikke ligefrem farver, man havde sparet på, da man indrettede de to sale. Professor Poul Gernes, der blandt andet er kendt for at have lavet den flotte og farverige udsmykning af Palads i København, stod for opgaven med at udsmykke Kolding Teater. Det blev et sandt farveorgie, som Vejle Amts Folkeblad skrev inden åbningen i 1991. Der blev brugt hele 22 forskellige farver. Poul Gernes stod også for at udsmykke fortæppet til scenen, det 140m² store scenetæppe blev malet i hånden. I dag er Kolding Teater ikke længere helt så farverigt, da man senere har valgt at fjerne de gule, orange og pink farver og i stedet fremhæve de grønne, blå og lilla, scenetæppet er i dag også et andet. De gennemgribende ændringer blev foretaget af Susanne Magelund indretning/design.

Kolding Teater er stadig stedet, hvor man som koldingenser tager hen for at gå i teatret, når man skal se de turnerende forestillinger fra for eksempel

Professor Poul Gernes' farverige udsmykning af den store teatersal. Fotograf: Kolding Folkeblad.

Folketeatret i København, hvis man altså ikke lige besøger teatrene i for eksempel Vejle eller Fredericia.

Mungo Park

Det nyeste skud på teaterstammen i Kolding er Mungo Park, der kom til byen med et nytænkende og alternativt islæt. I 2008 åbnede Mungo Park dørene for første gang i Kolding. Den 29. november havde teatret premiere på forestillingen Seest, der markerede med alt tydelighed, at det nye teater i Kolding var og er et egnsteater. Det var Moqi Simon Trolin, der i starten stod i spidsen for projektet som teaterdirektør i årene 2008-2012.

Længe inden åbningen havde man i Kolding plejet drømmen om et nyt egnsteater i centrum af byen, som kunne løfte kulturlivet og sætte Kolding på landkortet med egne teaterproduktioner. I lang tid var planen at genoplive fortidssuccesen Sans Souci i Jernbanegade, her ønskede man således, at Mungo Park skulle åbne i Sans Soucis gamle lokaler. Sådan blev det dog ikke, og i stedet er det i dag det gamle bibliotek, som huser teatret. Mungo Park er et eksempel på, hvordan kulturen kan trives ved at få tilskud fra staten og kommunen, mange steder ville teaterscenerne slet ikke kunne løbe rundt uden tilskud. Netop dette har der også været stor polemik om i forbindelse med Mungo Park og specielt i forbindelse med forlængelsen af kontrakten med Mungo Park. Mange stemmer i den politiske debat ville stoppe samarbejdet med teatret, man havde dog

Mungo Park. Fotograf: Anders Brohus.

glemt, at da man indgik kontrakt med leje af bygningen, var en del af aftalen, at der skulle drives teater i minimum 10 år. Mungo Park fik forlænget kontrakten og leverer stadig flot teater i centrum af Kolding.

Inden åbningen i 2008 skrev Jydske Vestkysten om det allerede eksisterende Mungo Park i Allerød, her blev det nævnt, hvordan Mungo Park Allerød har været stedet, hvor mange store danske skuespillere har optrådt, inden de blev kendte og endda internationale succeser. Det samme kan man i dag sige om Mungo Park Kolding. Den anden forestilling, som teatret iscenesatte i samarbejde med teatret i Allerød, bød nemlig på Jacob Oftebro i rollen som Mumin. Han er siden blevet et kendt ansigt blandt andet fra DR TV-serien 1864.

Mungo Park Kolding har formået at blive en del af byens kulturliv og har i sin skikkelse af egnsteater også samarbejdet med andre lokale kræfter. Moqi Trolins daværende hustru Jeanett Albeck stod blandt andet i spidsen, da teatret skabte Mungo Park Folkekor, der er et sted, hvor alle kan komme og synge gode og kendte numre. Folkekoret eksisterer stadig, selvom Jeanett Albeck stoppede som leder, da hun rejste fra Kolding.

Mungo Park har desuden samarbejdet med Nordhøj, der er en institution for udviklingshæmmede. Samarbejdet kom i stand i forbindelse med Nordhøjs 50 års jubilæum, hvor man i denne forbindelse skabte en forestilling, hvor beboerne på Nordhøj medvirkede sammen med ensemblet på Mungo Park. Denne

første forestilling hed *De Rejsende*, og man har siden skabt yderligere fem forestillinger i samarbejdet mellem teatret og Nordhøj. Senest havde man premiere på forestillingen *Tosset med Sex* i januar 2017, som bagefter var på turné på andre teatre i landet.

Stjernestunder

I dag kan man godt sidde og ærgre sig lidt over, at man endnu ikke var født, da nogle af de helt store stjerner kom til Kolding. Når Ib Schønberg stod på scenen på Alhambra, eller Peter Malberg spillede med i *Peter den Store* tilbage i 1940'erne, eller Poul Reichardt, Ebbe Rode og Vera Gebuhr optrådte. Også store litterære personligheder har stået på scenen i Kolding. Kolding dramatiske Selskab arrangerede af to omgange en oplæsningsaften med Herman Bang. I 1904 startede Bang sin afskeds-turné *Mesterens Død* i Kolding, det kostede Kolding dramatiske Selskab 200 kr. at engagere ham. Men det må nu have været noget helt særligt sådan at have haft besøg af de store stjerner både fra litteraturen og teaterverdenen.

Den mulighed vi i dag har for at gå i teatret og se så mange fantastiske forestillinger skyldes, at teatrene får støtte fra staten, såvel som fra kommunerne. Det gør, at mange flere har mulighed for at få del i kulturelle oplevelser. Ser man på teaterhistorien i Kolding er det således også tydeligt, at man i perioder har haft størst mulighed for at se (vise) teaterforestillinger, hvis man var medlem af en klub eller forening. Det offentlige tilskud giver os i dag muligheden for at se et bredere udvalg af forestillinger,

end der ellers ville være mulighed for. Det bliver spændende at se, hvem man i fremtiden ville ønske sig, at man kunne have haft muligheden for at se, ligesom man i dag kan tænke tilbage på fortidens store stjerner, der huserede på Koldings scener.

Referencer

- Per Andersen. *Kolding Teaterselskab og Sydjydsk Amatørteater 1939-1998*. 2009.
- Georg Bruun. *Brandorffs Gaard i Kolding i Vejle Amts Årbog 1935*. Vejle Amts Historiske Samfund 1935.
- P. Eliassen. *Kolding fra Middelalder til Nutid*. Konrad Jørgensens Bogtrykkeri 1910.
- Kolding Teater, *Kolding Teater i Spalterne*. 1991.
- Sarah Stanton og Martin Banham. *The Cambridge Paperback Guide to Theatre*. Cambridge University Press 1996.

Kilder

- A2522, Kolding dramatiske Selskab, Kolding Stadsarkiv.
- A7052, V. Schæffer, Kolding Stadsarkiv.
- A2523, Koldingegnens Teaterkreds, Kolding Stadsarkiv.
- A5076, Kolding Teater, Kolding Stadsarkiv.

Fotos

- Kolding Stadsarkiv.
- Det Danske Filminstitut.

Caroline Christensen og Christian Jørgensen fra Kolding dramatiske Selskab. Fotograf: M.A. Caprani.